

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 22 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Marczewski

Protokolant: p.o. stażysty Jolanta Wenzel

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2015 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa A. B. (1), W. N.

przeciwko (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w P.

- o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 213678,78 złotych (dwieście trzynaście tysięcy sześćset siedemdziesiąt osiem złotych 78/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2010 roku do dnia zapłaty.
2. Zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 30484 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 września 2010r. **powodowie A. B. (1) i W. N.** wnieśli o zasądzenie od pozwanego **(...) sp. z o.o. w P.** kwoty 106.984,60zł tytułem odszkodowania za utracone korzyści w postaci prowizji, jaka należna byłaby powodom od wynagrodzenia, które pozwany otrzyma od klientów już pozyskanych przez powodów przez okres, na jaki umowy z poszczególnymi klientami zostały zawarte, gdyby pozwany nie dał podstaw do wypowiedzenia umowy przez powodów oraz kwoty 106.694,18 zł tytułem odszkodowania za utracone korzyści w postaci prowizji od wynagrodzenia, jakie pozwany uzyska od klientów pozyskanych przez powodów po przedłużeniu przez nich pierwotnie podpisanych umów na czas określony - na czas nieokreślony do dnia, do którego obowiązywać miała umowa łącząca pozwanego z powodami.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że są przedsiębiorcami pozostającymi w stosunku spółki cywilnej, którą zawiązali wyłącznie w celu nawiązania współpracy z pozwanym. Powodowie podali, że zawarli z pozwanym w dniu 22 września 2008r. umowę o współpracy w zakresie promocji i pośrednictwa, w której zobowiązali się do stałego pośredniczenia w celu zawierania umów na pozycjonowanie serwisów internetowych pomiędzy pozwanym, a podmiotami przez powodów pozyskanymi. W zamian za pozyskanie klientów, pozwany zobowiązał się wypłacać powodom wynagrodzenie prowizyjne. Kontaktowanie się z klientami realizowane było za pomocą należącego do pozwanego systemu informatycznego (...). w systemie tym rejestrowane były dane potencjalnych klientów, z którymi skontaktowali się pracownicy powodów. Tam też odnotowywano rezultaty rozmów lub dyspozycje co do dalszego kontaktu. Korzystanie z systemu odbywało się na zasadzie ustnych uzgodnień z pozwanym. Było ono przy tym niezbędne z uwagi na wymagania pozwanego co do stosowania przez powodów jednolitej z pozwanym procedury kontaktowania się z i obsługi klientów.

Powodowie podali następnie, że współpraca z pozwanym nie układała się najlepiej, gdyż pozwany zachowywał się w sposób niełojalny wobec powodów, dopuszczając się procederu bezpośredniego, konkurencyjnego kontaktowania się z klientami wyszukаныmi uprzednio przez powodów. Pozwany, wybranym przez siebie klientom, rokującym lukratywna

współpracę nadawał status klienta prestiżowego, odcinając powodów od możliwości kontaktowania się z nimi i pozbawiając prowizji. Instytucji klienta prestiżowego nie przewidywała przy tym łącząca strony umowa.

Na przełomie roku 2008 i 2009 pozwany podjął działania celowo uniemożliwiające powodom wykonania umowy polegające na odłączeniach, bez uprzedzenia, od dostępu do platformy (...). Pozwany tłumaczył, że odłączenia te są wynikiem negatywnej oceny kompetencji pracowników powodów. Kompetencje te były przy tym przez pozwanego kwestionowane jeszcze przed przystąpieniem danego pracownika do pracy, a szkoleniem pracowników strony powodowej miał zajmować się pozwany.

W lipcu 2009r., na żądanie pozwanego, do siedziby spółki przyjechał powód W. N., któremu pozwany przedstawił aneks do umowy o współpracy z żądaniem jego podpisania, pod rygorem natychmiastowego rozwiązania umowy. Powodowie podali, że W. N. podpisał przedmiotowy dokument, jednakże nie uczyniła tego powódka - drugi ze współników spółki cywilnej. Jak oświadczyli w §5 aneksu pozwany umieścił bardzo rygorystyczne zapisy stanowiące o tzw. "minimach logistycznych" w zakresie zawartych przez powodów umów, a nieosiągnięcie ich powodowało natychmiastowe rozwiązanie umowy z jednoczesnym zrzeczeniem się roszczeń odszkodowawczych przez powodów. Uzasadniając swoje roszczenia powodowie podnieśli zarzut nieważności aneksu do umowy, gdyż został on podpisany jedynie przez jednego z powodów - W. N., wbrew obowiązku reprezentacji łącznej (k. 12-18 akt).

W dniu 30 września 2009r. pozwana spółka, bez uprzedzenia i podania podstawy prawnej, trwale odłączyła pracowników strony powodowej od systemu (...), pozbawiając ich możliwości korzystania z instrumentu niezbędnego do kontaktowania się z klientami oraz dostępu do stworzonej przez powodów bazy potencjalnych klientów. W ten sposób pozwany uczynił dalszą współpracę i wykonywanie przez powodów obowiązków umownych – niemożliwą. Jednocześnie zaprzestał rozliczania się z powodami z tytułu prowizji od umów zawartych. Pozwany nie wypłacił prowizji także za wrzesień mimo, że w tym miesiącu powodowie realizowali na jego rzecz usługi pośrednictwa.

W dniu 22 grudnia 2009r. pełnomocnik powodów wezwał pozwanego do natychmiastowego podłączenia do systemu (...), a także przedłożenia zestawień umów zawartych z pozyskanymi przez powodów klientami, co miało umożliwić powodom wystawienie faktury z tytułu wynagrodzenia.

Pozwany odmówił wykonania wezwania w związku z czym powodowie w dniu 25 stycznia 2010r. złożyli mu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy wzywając do zapłaty odszkodowania z tytułu niewykonania umowy.

Pozwany nie zaspokoił roszczeń powodów wskazując na uchybienia proceduralne ich pracowników w nawiązywaniu kontaktów z klientami oraz słabą efektywność podejmowanych przez powodów działań.

W związku z tym, że łącząca strony umowa została rozwiązana na wiele lat przed upływem okresu, na który ją zawarto, powodowie domagali się od pozwanego odszkodowania w postaci zwrotu utraconych korzyści, jakie uzyskaliby gdyby umowa była wykonywana przez czas w niej określony.

Powodowie podnieśli przy tym, że domagają się zapłaty odszkodowania zarówno od umów już podpisanych z klientami w okresie trwania umowy między stronami jak i kwoty równej prowizji którą powodowie otrzymaliby od umów zawartych po wypowiedzeniu umowy, gdyby nie zostali zmuszeni do jej wypowiedzenia.

Odpis pozwu wraz z odpisem załączników i pouczeniem został doręczony pozwanemu w dniu 1 października 2010r. (k. 87 akt).

W zakreślonym terminie pozwany złożył odpowiedź na pozew, w której domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 14.417zł , względnie według spisu kosztów , który przedłożył na rozprawie.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany przyznał, że strony łączyła umowa o świadczenie usług oraz, że współpraca między stronami nie układała się dobrze. W ocenie pozwanego było to spowodowane brakiem profesjonalizmu w świadczeniu przez powodów usług, niedostatecznego

wyszkolenia pracowników oraz nienależytym nadzorem nad wykonywaniem przez nich obowiązków pracowniczych.

Z uwagi na to, współpraca z klientami nie przynosiła pozwanemu zamierzonych efektów lecz wręcz powodowała straty nie tylko wymiarze materialnym ale także wizerunkowym.

Zdaniem pozwanego roszczenie powodów było całkowicie bezzasadne, gdyż łącząca strony umowa rozwiązała się zgodnie z zapisami §6 ust. 12 i 13 wprowadzonymi zawartym między z powodami aneksem.

Pozwany oświadczył, że podniesiony przez powodów zarzut nieważności aneksu jest chybiony, co wynika z §6 umowy spółki cywilnej łączącej W. N. i A. B. (1).

W przedmiotowym zapisie powodowie przewidzieli, że sprawy z zakresu zwykłych spraw spółki może prowadzić każdy wspólnik samodzielnie, a podwójna reprezentacja obowiązuje przy czynnościach przekraczających zwykły zarząd, przy czym za takie czynności wspólnicy uznali zobowiązania i wydatki na kwotę ponad 10.000 zł.

W opinii pozwanego, podpisanie aneksu nie wiązało się z zaciągnięciem zobowiązania na kwotę ponad 10.000 zł, gdyż regulował on jedynie zasady wzajemnej współpracy stron umowy. Pozwany ponadto podniósł, że w negocjacjach dotyczących podpisania aneksu brał udział mąż powodki - A. B. (2), który przedstawiał się jako jej pełnomocnik i był dobrze zorientowany w sprawach spółki (k.88-102 akt).

Z uwagi na powyższe, w ocenie pozwanego,, łącząca strony umowa została skutecznie przez niego rozwiązana z przyczyn leżących po stronie powodów- nie wywiązywanie się przez nich z treści umowy (nie osiągnięciu minimów logistycznych), po zmianach dokonanych aneksem. Nie ma więc podstaw do zasądzenia na rzecz strony pozwanej odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy przez pozwanego . Pozwany podniósł też, że nie był zobowiązany do zapewnienia powodom dostępu do systemu (...). Udostępnił go z uwagi na to, że powodowi takim systemem nie dysponowali i potrzebowali czasu na jego opracowanie. W ocenie pozwanego brak jest jakiegokolwiek związku przyczynowego między odcięciem powodów od systemu (...) a szkodą.

Odnosząc się do wysokości roszczenia dochodzonego pozwem pozwany wskazał, że nie kwestionuje matematycznego wyliczenia przez stronę powodową wysokości należnej prowizji z tytułu umów podpisanych w trakcie trwania umowy o współpracy stron, z klientami pozyskanymi przez powodów. Pozwany nie zakwestionował też matematycznego wyliczenia przez powodów wysokości ewentualnego odszkodowania z tytułu utraconych przez powodów na przyszłość korzyści (za okres od wypowiedzenia umowy do daty jej zakończenia wskazanego w umowie), w związku z rozwiązaniem łączącej strony umowy. Podniósł natomiast, że w jego ocenie powodowie mogą ewentualnie domagać się wypłaty prowizji jedynie od tych umów, które uległy automatycznemu przedłużeniu na kolejny okres.

W związku z powyższym nienależne jest im wynagrodzenie prowizyjne od umów, które zostały wypowiedziane przez klientów, a następnie ponownie zawarte z nimi w drodze podpisania aneksów. Pozwany stwierdził bowiem, że podtrzymanie współpracy z klientem, który wypowiedział umowę, najczęściej na skutek braku profesjonalizmu ze strony powodowej, było wyłączną zasługą jego pracowników. Podobnie nie ma podstaw do zasądzenia prowizji w sytuacji w której w drodze cesji następowała zmiana podmiotowa po stronie klienta w umowach o pozycjonowanie.

W takim przypadku następowało bowiem de facto nawiązanie współpracy z nowym klientem, nie pozyskanym przez powodów.

Wyrokiem wstępnym z dnia 24 września 2012r. Sąd Okręgowy w Poznaniu uznał roszczenie pozwu za usprawiedliwione co do zasady.

Na skutek apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2013r., uchylił zaskarżony wyrok wstępny i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony są przedsiębiorcami. Powodowie A. B. (1) i W. N. są współnikami spółki cywilnej (...) s.c. w G.. Pozwany prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

dowód: - okoliczność bezsporna, a ponadto zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej W. N. i A. B. (1) (k.21 i 23 akt), umowa spółki cywilnej pod firmą (...) z dnia 10 września 2008r. (k. 24-25 akt), odpis aktualny z rejestru przedsiębiorców pozwanego (k.26-32 akt)

Powód W. N. pracował w firmie (...) zajmującej się telefonicznym pozyskiwaniem klientów. M.in. do tej firmy zwrócił się pozwany z propozycją rozpoczęcia współpracy, polegającej na pozyskiwaniu klientów, którzy zawieraliby z nim umowy na pozycjonowanie serwisów internetowych, za wynagrodzeniem prowizyjnym, płatnym od opłat wniesionych przez pozyskanego klienta. (...) nie wyraził zgody na współpracę z pozwanym, na zaproponowanych warunkach finansowych, w związku z czym pozwany zaproponował współpracę bezpośrednio W. N., który po omówieniu z pozwanym jej szczegółów, wyraził na nią zgodę.

Po dokonaniu uzgodnień z pozwaną spółką, W. N. zaproponował A. B. (2) założenie spółki celowej cali center, która w sposób stały pośredniczyłaby w zawieraniu umów na pozycjonowanie serwisów internetowych między pozwanym, a klientami. A. B. (2) zaproponował, aby współnikiem powoda w spółce cywilnej została jego żona - A. B. (1), na co powód wyraził zgodę. Powodowie zarejestrowali działalność gospodarczą, a następnie w dniu 10 września 2008r. podpisali umowę spółki cywilnej o nazwie (...) s.c. z siedzibą w G.. W §6 umowy spółki powodowie postanowili, że sprawy wynikające z zakresu zwykłych spraw spółki może prowadzić każdy współnik samodzielnie, natomiast czynności wykraczające poza zakres zwykłych czynności spółki wspólnicy podejmą łącznie. Zobowiązania i wydatki na kwotę przekraczającą 10.000 zł traktowane były jako wykraczające poza zakres zwykłych czynności spółki. Umowa spółki została zawarta wyłącznie w celu prowadzenia współpracy z pozwanym.

dowód: - okoliczność bezsporna, a ponadto umowa spółki cywilnej pod firmą (...) z dnia 10 września 2008r. (k. 24-25 akt), zeznania świadka A. B. (2) (k.677-682 akt), zeznania powoda W. N. (k.789-797 i k.810-814 akt), zeznania za pozwanego prezesa zarządu P. R. (k.815-817 i k.852-856 akt)

W dniu 22 września 2008r., strony podpisały umowę o współpracy w zakresie promocji i pośrednictwa. (...) spółki cywilnej C. (...) została przekazana pozwanemu przed podpisaniem umowy w dniu 22 września 2008r. Umowa o współpracy została podpisana w pierwszej kolejności przez powoda W. N., a następnie została zawieszona przez A. B. (2) - męża powódki - do G., gdzie podpisała ją powódka. Po podpisaniu umowy przez obydwu współników powodowej spółki została odesłana pozwanemu, który ją również podpisał.

Umowa została zawarta na czas określony 6 lat. Powodowie (dalej również: (...)) zobowiązali się do stałego pośredniczenia w celu zawierania umów na pozycjonowanie serwisów internetowych pomiędzy pozwanym (dalej również: Operatorem), a jego klientami.

Działania powodów polegać miały na informowaniu, wysyłaniu ofert współpracy i materiałów reklamowych pozwanego prezentowania jego oferty na stronach internetowych i materiałach reklamowych powodów a także pozyskiwaniu i zjednywaniu potencjalnych klientów w imieniu i na rzecz operatora w celu doprowadzenia do zawarcia z nimi przez stronę pozwaną umów o pozycjonowanie serwisu internetowego.

Zgodnie z zawartą w umowie definicją, za potencjalnego klienta strony uznali jednostkę organizacyjną prowadzącą działalność gospodarczą, która w wyniku pośrednictwa partnera podpisał z pozwanym umowę o pozycjonowanie serwisu internetowego.

Powodowie zobowiązali się wykonywać obowiązki umowne z najwyższą starannością i dbałością o interes pozwanego. Przez najwyższą staranność strony umowy rozumiały działalność z uwzględnieniem profesjonalnego i zawodowego charakteru jej wykonywania przez stronę powodową.

W całym okresie obowiązywania umowy pozwany zobowiązany był do płacenia powodowi miesięcznego wynagrodzenia prowizyjnego za świadczone przez nich usługi. Jego wysokość uzależniona była od miesięcznej wielkości obrotów uzyskanych przez pozwanego w wyniku realizacji przez powodów przedmiotu umowy i wynosiła 20% łącznej kwoty wpłat dokonanych na rachunek bankowy pozwanego przez klientów, pozyskanych przez powodów, którzy zawarli z pozwanym umowę o pozycjonowanie serwisów internetowych.

Z kolei wynagrodzenie pobierane przez pozwanego od klientów uzależnione było od skuteczności podejmowanych przez stronę pozwaną działań w zakresie pozycjonowania stron internetowych. Klient płacił wynagrodzenie równe iloczynowi przewidzianego w umowie maksymalnego wynagrodzenia i procentu skuteczności pozycjonowania. Skuteczność ta, w okresie obowiązywania łączącej strony umowy, wynosiła co najmniej 43%.

Strony zobowiązały się również do wzajemnego przekazywania sobie w okresie obowiązywania umowy wszelkich informacji niezbędnych do realizacji postanowień umowy. Przewidziały możliwość rozwiązania umowy w dowolnym czasie, bez okresu wypowiedzenia na skutek złamania przez drugą stronę któregokolwiek z postanowień niniejszej umowy. Oprócz tego umowa przewidywała również możliwość automatycznego rozwiązania umowy w przypadku, gdy w okresie pierwszych 3 miesięcy od dnia jej podpisania nie doszłoby do zawarcia minimum jednej umowy na pozycjonowanie serwisu internetowego.

dowód: - umowa o współpracy w zakresie promocji i pośrednictwa z dnia 22 września 2008r. (k.33-36 akt), zeznania świadka A. B. (2) (k.677-682 akt), zeznania powoda W. N. (k.789-797 i k.810-814), umowa spółki cywilnej pod firmą (...) z dnia 10 września 2008r. (k. 24-25 akt), zeznania za pozwanego prezesa zarządu P. R. (k.815-817 i k.852-856 akt)

Celem umożliwienia pracownikom powoda wykonywanie obowiązków umownych oraz ujednoczenia procedury kontaktów z potencjalnymi klientami wykonywanych zarówno przez pracowników powoda, jak i pracowników pozwanego, pozwany przekazał powodowi, na podstawie ustnych uzgodnień do korzystania system informatyczny (...). Pozwany umożliwiając powodowi i ich pracownikom dostęp do tej platformy, nie zastrzegł przy tym, że udostępnia im system tylko na określony czas. (...) ten był niezbędny pracownikom powoda do wykonywania powierzonych im czynności, gdyż odnotowywano w nim wszystkie dane teleadresowe potencjalnych klientów, informacje o kontaktach, zainteresowaniu klienta świadczeniem usług pozycjonowania, sugestie co do kontaktu w przyszłości.

Współpraca stron od samego początku trwania umowy nie układała się dobrze. Powodowie mieli zastrzeżenia do podejmowania przez pozwanego pozyskanych przez nich potencjalnych klientów i nadawania im statusu klientów prestiżowych, co pozbawiało powodów wynagrodzenia prowizyjnego od umów o pozycjonowanie zawartych z tymi podmiotami przez stronę pozwaną. Z pozwany miał zastrzeżenia co do jakości i efektywności świadczonych przez powodów w jej wykonaniu usług. Wobec powyższego w dniu 21 lipca 2009r. w siedzibie pozwanego w P. odbyło się spotkanie, w którym udział wzięli powód W. N., świadek A. B. (2), ówczesny prezes zarządu pozwanego J. B. oraz jego obecny prezes P. R.. W spotkaniu tym nie uczestniczyła powódka.

Spotkanie zostało zaaranżowane celem poprawy wzajemnych stosunków i ułożenia współpracy stron. W czasie rozmowy z powodem, pozwany zarzucił mu, że powodowie doprowadzają do zawierania zbyt małej umów na pozycjonowanie serwisów internetowych w związku z czym współpraca z nimi jest dla niego nieopłacalna. Jednocześnie przedstawił powodowi W. N. do podpisu sporządzony przez siebie aneks do umowy łączącej strony. Od jego podpisania warunkował dalszą współpracę z powodami. Wobec warunku pozwanego uzależniającego dalszą

współpracę stron od podpisania aneksu powód podpisał go i to pomimo świadomości, że jego zapisy są dla powodów niekorzystne.

Aneks zasadniczo zmieniał zasady współpracy pomiędzy stronami. Przede wszystkim w §1 aneks zobowiązywał powodów do wypracowania tzw. „minimów logistycznych”, tj. zawierana w poszczególnych miesiącach coraz większej ilości umów na pozycjonowanie serwisu internetowego, począwszy od ilości 10 sztuk w miesiącach wrzesień - październik 2009r., aż do 25 sztuk w miesiącach od lipca do grudnia 2010r. W pozostałych miesiącach obowiązywania umowy powodowie mieli zawierać co najmniej 30 umów miesięcznie. Ponadto podpisując aneks, powód zobowiązał się do utrzymywania zespołu pracowników, przy czym zespół ten nie mógł liczyć mniej pracowników od minimów logistycznych określonych szczegółowo w aneksie (w miesiącach wrzesień - październik 2009r. zespół miał liczyć co najmniej 5 osób, od lipca do grudnia 2010r. - 12 osób, a w pozostałych miesiącach obowiązywania umowy - 15 osób).

Konsekwencje niespełnienia przez powodów opisanych minimów logistycznych, zarówno w zakresie ilości podpisanych umów, jak ilości pracowników, zostały określone w §2 aneksu. Przewidywał on, że umowa rozwiąże się automatycznie w przypadku niespełnienia przez partnera minimów logistycznych.

Jednocześnie rozwiązanie umowy z powyższych powodów miało spowodować zrzeczenie się przez strony wobec siebie wzajemnie wszelkich roszczeń.

Aneks do umowy został podpisany wyłącznie przez pozwanego i powoda W. N..

Nigdy nie został on potwierdzony ani podpisany przez powódkę A. B. (1).

dowód: - aneks z dnia 21 lipca 2009r. do umowy o współpracy w zakresie promocji i pośrednictwa z dnia 22 września 2008r. (k.54-55 akt), zeznania świadka A. B. (2) (k.677-682 akt), zeznania powoda W. N. (k.789-797 i k.810-814 akt), zeznania za pozwanego jego prezesa zarządu P. R. (k.815-817 i k.852-856 akt).

We wrześniu 2009r. pozwany przekazał powodowi W. N. za pośrednictwem swojego pracownika A. T. informację o rozwiązaniu umowy o współpracy w zakresie promocji i pośrednictwa z dnia 22 września 2008r. z powodu nie wypracowania przez powodów tzw. minimum logistycznego w zakresie ilości zawartych umów o pozycjonowanie.

Jednocześnie pozwany odciął w sposób trwały powodom i ich pracownikom dostęp do systemu (...).

dowód - okoliczność bezsporna

Pismem z dnia 22 grudnia 2009r. pełnomocnik powodów wezwał pozwanego do wykonania umowy w zakresie promocji o pośrednictwa z dnia 22 września 2008r. w szczególności poprzez natychmiastowe podłączenie powodów do systemu (...), umożliwiające realizację pośrednictwa i kontaktowanie się z potencjalnymi klientami oraz nadesłanie zestawienia faktur wystawionych przez pozwanego, w miesiącach wrzesień – grudzień 2009r., klientom pozyskanym w wyniku pośrednictwa powodów.

dowód; pismo powodów z dnia 22 grudnia 2009r. k.56,

Odpowiadając na pismo powodów, pozwany w piśmie z dnia 15 stycznia 2010r. podniósł, że łącząca strony umowa została rozwiązana z dniem 30 września 2009r. , ze względu na nie wypełnienie przez powodów, wskazanych w §5 umowy minimów logistycznych. O fakcie tym powodowi zostali poinformowani przez pracownika pozwanego. . Z uwagi na to, że nie złożyli oni żadnego odwołania i nie wskazali dodatkowego terminu do wykonania minimów logistycznych, pozwany uznał, że współpraca między stronami uległa zakończeniu.

dowód: pismo pozwanego z dnia 15 stycznia 2010r. k. 58-59,

Po zapoznaniu się z treścią pisma pozwanego, powodowie, pismem z dnia 25 stycznia 2010r. złożyli pozwanemu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z dnia 22 września 2008r. ze skutkiem natychmiastowym wobec nie wykonania przez pozwanego podstawowych obowiązków umownych tj, trwałym odłączeniu powodów od systemu (...)

niezbędnego do wykonywania czynności zmierzających do pozyskania nowych klientów oraz zaprzestania przesyłania comiesięcznych raportów, do których przekazywania pozwany zobowiązany był w §4 pkt 1 umowy. Jednocześnie powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 832.104,78 zł tytułem odszkodowania z tytułu nie wykonania przez niego umowy.

dowód: oświadczenie o wypowiedzeniu umowy k. 60,

W trakcie procesu pozwany oświadczył, że nie kwestionuje faktu, że w przypadku uznania przez Sąd powództwa za zasadne, powodom należne jest odszkodowanie w kwocie 106.984,60 zł za utracone korzyści w postaci prowizji, która należna byłaby powodom od wynagrodzenia, jaki otrzymał pozwany od klientów pozyskanych przez powodów, przez okres na jaki zawarto z tymi klientami umowy, podpisane do dnia wypowiedzenia przez powodów stosunku zobowiązaniowego łączącego strony (k. 1072).

Bezspornym między stronami pozostawało także, że prowizja od wszystkich umów automatycznie przedłużonych, anektowanych i ponownie zawartych już po zakończeniu współpracy stron, a także umów, w których na skutek cesji nastąpiła zmiana po stronie klienta pozwanego, przez okres przewidzianego w umowie stron z dnia 22 września 2008r, czasu jej trwania wyniosła 157.577,29 zł, z czego prowizja od umów automatycznie przedłużonych przez klientów pozyskanych przez powodów wynosiła 58.501,95 zł, prowizja od umów aneksowanych w okresie ich trwania, od daty zawarcia pierwszego aneksu ale po dacie, do której obowiązywała umowa pierwotna – 46.493,11 zł, prowizja od nowych umów zawartych po upływie okresu wypowiedzenia lub po dacie aneksu kończącego umowę pierwotną – 32.743,22 zł, prowizja od umów z nowymi podmiotami, które na skutek cesji weszły do umowy w miejsce pierwotnego klienta – 15.059,27 zł

Bezsporne, a nadto wyliczenia powodów k. 4556-4573,

Do dnia zamknięcia rozprawy pozwany nie zaspokoił w żadnej części roszczenia dochodzonego pozwem.

Bezsporne,

We wrześniu (...) została zarejestrowana w KRS zmiana firmy pozwanej spółki na (...) sp. z o.o., a następnie spółka ta uchwałą zgromadzenia wspólników z dnia 8 listopada 2013r. została przekształcona w spółkę komandytową.

Bezsporne, a nadto odpisy z KRS k. 4516-4518,

W dniu 6 grudnia 2013r. spółka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. zbyła całe swoje przedsiębiorstwo spółce (...) sp. z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Bezsporne, a nadto umowa zbycia przedsiębiorstwa k. 4521,

Oceniając materiał dowodowy Sąd dał wiarę w całości dokumentom zebranym w sprawie, które służyły do ustalenia stanu faktycznego. Podobnie jak zeznaniom świadka A. B. (2) (k.677-682 akt), zeznania powoda W. N. (k.789-797 i k.810-814 akt) i zeznania za pozwanego jego prezesa zarządu P. R. (k.815-817 i k.852-856 akt).

W ocenie Sądu za wiarygodne należało uznać także zeznania pozostałych przesłuchanych w sprawie świadków, które w głównie mierze dotyczyły kwalifikacji pracowników powodów i prawidłowego wykonywania przez nich obowiązków pracowniczych. Wprawdzie zeznania świadków w tym zakresie często różnią się między sobą ale jest to spowodowane odmiennymi ocenami prawidłowości i profesjonalizmu działań podejmowanych przez pracowników powodów. Okoliczność, ta w ocenie Sądu nie miała jednak większego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodów z przesłuchania świadków C. L. gdyż okoliczności, na które został powołany, w ocenie Sądu nie miały znaczenia dla ustalenia istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy stanu faktycznego. Poza tym należy zauważyć, że okoliczności te wymagały wiedzy specjalnej, w związku z czym winny być ewentualnie ustalane w drodze dowodu z opinii biegłego.

Sąd oddalił także wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny marketingu elektronicznego albowiem jego przeprowadzenie nie było w sprawie potrzebne. Pozwany oświadczył bowiem, że nie kwestionuje matematycznych wyliczeń kwot prowizji, której powodowie dochodzili pozwem. W ocenie Sądu bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały okoliczności, na które zgodnie z wnioskiem pozwanego, opinię miał sporządzić biegły, a które dotyczyły analizy wykonywania przez pracowników powoda swoich obowiązków z najwyższą starannością i dbałością o interes pozwanej.

Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków M. i B. zawnioskowanych przez powodów w piśmie z dnia 30 kwietnia 2012r., gdyż do rozpoznawanej sprawy znajdowały zastosowanie uchylone z dniem przepisy art.479 k.p.c. zgodne z którymi powód w pozwie winien wskazać wszystkie twierdzenia i wnioski dowodowe na ich poparcie chyba, że nie mógł ich wcześniej powołać lub potrzeba powołania ich wyniknęła dopiero na późniejszym etapie postępowania. Powodowie wnosząc o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków M. i B. nie uzasadnili w żaden sposób dlaczego wniosku o ich przesłuchanie nie złożyli w pozwie. Nie wskazywali też, że nie mogli świadków tych powołać wcześniej.

Sąd zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie powodowie dochodzili od pozwanego odszkodowania w oparciu o treść art. 471 k.c. zgodnie z którym powód może domagać się odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego chyba, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez dłużnika umowy było następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności.

Dla przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika opartej na reżimie odpowiedzialności kontraktowej, uregulowanej w art. 471 k.c., koniecznym jest ustalenie przez Sąd, że:

- strony łączyło zobowiązanie umowne,
- pozwany zobowiązania tego nie wykonał lub wykonał je nienależycie,
- powód poniósł szkodę w określonej wysokości, na skutek nienależytego wykonania umowy przez pozwanego,
- między niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy.

Należy przy tym zaznaczyć, że dla przyjęcia przez Sąd odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego konieczne jest ustalenie, że zachodzą wszystkie ze wskazanych wyżej przesłanek. Udowodnienie tych okoliczności obciąża przy tym powoda, gdyż to on wywodzi z nich korzystne dla siebie skutki prawne (at. 6 kc.).

W sprawie bezspornym było, że strony łączyła umowa o współpracy, mająca w istocie charakter umowy o świadczenie usług.

Umowa ta, w ocenie Sądu, nie miała charakteru umowy agencyjnej, gdyż działania powodów ograniczały się jedynie do wyszukiwania potencjalnych klientów dla pozwanego i przedstawianiu im oferty pozwanego w zakresie świadczenia usług o pozycjonowanie stron internetowych. Powodowie nie uczestniczyli przy tym w samym procesie zawierania umów między pozwanym, a wyszukаныmi przez nich klientami ani w negocjacjach z nimi. W związku z powyższym w ocenie Sądu nie zostały spełnione przesłanki z art. 758§1k.c. pozwalające na zakwalifikowanie umowy stron jako umowy agencyjnej. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, że także strony umowy nie traktowały jej jako umowy agencyjnej o czym świadczy użyta przez nie nazwa umowy i jej treść, w której brak jest jakiegokolwiek odniesienia do umowy agencyjnej.

Ustalenie charakteru prawnego łączącej strony umowy pozostawało przy tym bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy gdyż przewidziane w art. 764³ k.c. uprawnienie agenta do domagania się świadczenia wyrównawczego nie wyłącza jego

uprawnień do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 471 k.c. z tytułu niewykonania umowy przez dającego zlecenie (tak też Katarzyna Kopaczyńska – Piecziak Komentarz do art. 764⁴ k.c., LEX), którego dochodzili powodowie od pozwanego.

Zgodnie z postanowieniami w/w umowy powodowie zobowiązani byli do świadczenia na rzecz pozwanego, za wynagrodzeniem, usług w zakresie pozyskiwania potencjalnych klientów, z którymi następnie pozwany zawierał umowy w przedmiocie pozycjonowania stron internetowych.

Obie strony zgodnie podnosiły, że łącząca strony umowa uległa rozwiązaniu. Spornym pozostawało przy tym w jakim trybie, która ze stron i z jakich przyczyn umowę tą rozwiązała.

Pozwany podnosił, że umowa wygasła z uwagi na nie wypełnienie przez powodów minimów logistycznych wprowadzonych do umowy zawartym między stronami aneksie.

Powodowie z kolei stali na stanowisku, że nie doszło do skutecznego zawarcia między stronami aneksu do umowy, w związku z czym nie może być mowy o jej wygaśnięciu, w oparciu o postanowienia aneksu.

Oceniając trafność stanowisk stron procesu należy w pierwszej kolejności wskazać, że zgodnie z § 7 ust. 1 łączącej powodów z pozwanym umowy z dnia 22 września 2008r. w współpracy w zakresie promocji i pośrednictwa wszelkie zmiany w treści umowy wymagają formy pisemnej w postaci aneksu do umowy, pod rygorem nieważności.

Z kolei z treści art. 76 k.c. wynika, że jeżeli strony zastrzegły w umowie, że określona czynność prawna między nimi powinna być dokonana w szczególnej formie, czynność ta dochodzi do skutku tylko przy zachowaniu zastrzeżonej formy. Jednakże gdy strony zastrzegły dokonanie czynności w formie pisemnej, nie określając skutków niezachowania tej formy, poczytuje się w razie wątpliwości, że była ona zastrzeżona wyłącznie dla celów dowodowych.

Przepis art. 76 k.c. reguluje zachowanie szczególnej formy z woli stron (forma umówiona). Niezachowanie zastrzeżonej przez kontrahentów w umowie formy szczególnej powoduje, że czynność prawna nie zostanie skutecznie dokonana (nie dochodzi do skutku). Art. 76 k.c. reguluje sytuację, w której strony zastrzegły w umowie, że określona czynność prawna ma być dokonana między nimi w formie szczególnej. Przepis ten nie ogranicza stron w wyborze rodzaju formy dla dokonywanej czynności prawnej, poza wymaganiami, ażeby wybór ten odnosił się do „określonej” czynności prawnej, przez co można rozumieć także dokonanie wielu czynności tego samego rodzaju na przyszłość. Pojęcie „szczególnej” formy nie odpowiada pojęciu formy określonej w art. 73 k.c., to znaczy nie chodzi tu tylko o formę pisemną zwykłą, czy kwalifikowaną, ale o każdą obraną przez strony. Skutek takiego zastrzeżenia polega na tym, że zaniechanie zastrzeżonej formy przez jedną ze stron spowoduje bezskuteczność czynności prawnej - por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 maja 1980r., II CR 110/80, OSNCP 11/80, póż. 222.

Jeżeli strony zastrzegły w pactum de forma, że określona tam czynność prawna ma być dokonana w zwykłej formie pisemnej, pojawia się pytanie jakie skutki prawne wywołuje niedochowanie tej formy.

W przypadku takim art. 76 k.c. - podobnie jak art. 73§1 k.c. w odniesieniu do zwykłej formy pisemnej zastrzeżonej ustawą- preferuje skutek ad probationem. Stanowi bowiem, że „gdy strony zastrzegły dokonanie czynności w formie pisemnej, nie określając skutków niezachowania tej formy, poczytuje się w razie wątpliwości, że była ona zastrzeżona wyłącznie dla celów dowodowych”. Natomiast jeżeli pactum de forma zastrzega sporządzenie umowy nie w zwykłej formie, lecz w formie szczególnej albo w zwykłej formie pisemnej, lecz z zaznaczeniem niezbędności jej zachowania, wówczas umowa sporządzona bez zachowania wskazanej formy nie dochodzi do skutku (art. 76 k.c.). Sankcja jej nieważności nie jest w tym przypadku przewidziana, ponieważ nie pojawia się wówczas niezgodność formy z normą prawną, lecz uprzednio zawartą umową o formie - por. Z. R. w: (...) Prawa Cywilnego Tom 2 Prawo cywilne - część ogólna pod redakcją Z. R., C.H. B., Instytut (...), W. 2002 str. 141-142.

Jak wskazano na początku rozważań prawnych wszelkie zmiany w treści umowy łączącej strony wymagały formy pisemnej w postaci aneksu do umowy, pod rygorem nieważności. Dlatego też, należy zdaniem Sądu udzielić

odpowiedzi na pytanie, czy sporny w sprawie aneks z dnia 21 lipca 2009r. został podpisany przez strony zgodnie z łączącym je pactum de forma.

Powodowie A. B. (1) i W. N. prowadzą działalność gospodarczą na podstawie umowy spółki cywilnej. W niniejszej sprawie zasadniczy spór toczył się wokół zagadnienia, czy podpisanie aneksu do umowy z dnia 22 września 2008r. wyłącznie przez : powoda W. N. należało do spraw, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki cywilnej, czy też stanowiło przekroczenie tego zakresu, a w konsekwencji j czy są doszło do skutecznego zawarcia aneksu. Należy wskazać, że spółka cywilna nie ma osobowości prawnej. Nie ma także zdolności sądowej. Jest wielostronnym stosunkiem zobowiązaniowym łączącym współników, ukształtowanym dla osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego - por. art. 860 k.c. Cel ten jest realizowany przy pomocy majątku, który jest wspólnym majątkiem współników - por. art. 863,871 §2i875§1 k.c..

Spółka cywilna nie jest osobą prawną, a zatem dłużnikami zobowiązań powstających w związku z realizacją celu spółki są współnicy. Zwykle źródłem zobowiązań współników są czynności prawne. Przepis art. 866 k.c. dotyczy zaciągania zobowiązań spółki w drodze czynności prawnych oraz dokonywania innych czynności prawnych ze skutkiem dla współników. Według tego przepisu, w braku odmiennej umowy lub uchwały współników, każdy współnik jest umocowany do reprezentowania spółki w takich granicach, w jakich jest uprawniony do prowadzenia jej spraw. Z przepisu tego wynika, że o tym, kto i na jakich warunkach może zaciągnąć zobowiązanie w odniesieniu do spółki, czyli z tym skutkiem, iż jego dłużnikami staną się współnicy, decydują przede wszystkim postanowienia umowy lub uchwały współników, dotyczące reprezentowania spółki wobec osób trzecich. W braku zaś takich postanowień właściwe w tym zakresie jest zawarte wart. 865§2 k.c. unormowanie dotyczące prowadzenia spraw spółki, czyli stosunków wewnętrznych spółki. Z zestawienia art. 866 i 865 § 2 k.c. wynika, że kiedy brak wymienionej w art. 866 k.c. umowy lub uchwały, każdy współnik może sam zaciągnąć ze skutkiem wobec spółki zobowiązanie mieszczące się w zakresie zwykłych czynności spółki. Zaciągnięcie zaś ze skutkiem dla spółki zobowiązania przekraczającego zakres zwykłych czynności zastrzeżone jest dla wszystkich współników.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż postanowienia umowy spółki rodzą skutki zasadniczo wyłącznie inter partes. Przesłanką skuteczności postanowień umowy spółki wobec osób trzecich - w tym także postanowień normujących zakres umocowania do reprezentacji spółki w wykonaniu dyspozycji art. 866 k.c. - ma być poinformowanie tych osób o treści umowy. W przeciwnym wypadku judykatura uznaje kontrahenta za godnego ochrony jeżeli, czynność można zaliczyć do zakresu zwykłych czynności spółki według kryteriów obiektywnych. Skutki czynności prawnych dokonanych w imieniu spółki bez umocowania albo z przekroczeniem jego zakresu, należy oceniać na podstawie przepisów art. 103 i 104 k.c. Stosownie do art. 103 k.c. ważność umowy zależy od potwierdzenia jej przez osobę w imieniu której została zawarta, przy czym druga strona może jej wyznaczyć w tym celu odpowiedni termin - por. A. H. w: (...) Prawa Cywilnego Tom 16 Prawo cywilne - część ogólna pod redakcją Z. R., C.H. B., Instytut (...) . Prawnych, W. 2008 str. 656-658 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 listopada 1995r., I ACr 540/95, (...) 2003, z.4., str.13.

Przechodząc do oceny działania powoda W. N. należy w pierwszej kolejności zauważyć, że powodowie rozpoczęli działalność gospodarczą, a następnie zawarli umowę spółki cywilnej wyłącznie w celu współpracy z pozwanym tj. wykonywania umowy z dnia 22 września 2008r.

Weześniej powód pracował w spółce (...) i w trakcie przedmiotowej współpracy prowadził rozmowy z pozwanym odnośnie koncepcji wspólnego przyszłego współdziałania, którego przedmiotem miał być świadczenie usług cali center. Niewątpliwie zatem, jak słusznie stwierdził pełnomocnik powodów, spółka cywilna, zawiązana wraz z powódką A. B. (3) w dniu 10 września 2008r. była spółką celową, której działalność nakierowana była wyłącznie na współpracę z pozwanym. Świadczy o tym chociażby fakt podpisania umowy powodów z pozwanym już w dniu 22 września 2008r., a więc 12 dnia po zawarciu przez powodów umowy spółki cywilnej. W umowie spółki cywilnej z dnia 10 września 2008r. powodowie określili sposób reprezentacji spółki wobec osób trzecich. W jej §6 ustaliły, że sprawy wynikające z zakresu zwykłych spraw spółki może prowadzić każdy współnik samodzielnie, natomiast czynności wykraczające poza zakres zwykłych czynności spółki podejmują współnicy łącznie. W dalszej kolejności wymagało zatem ustalenia,

czy podpisanie aneksu do umowy należało do kategorii spraw nie przekraczających zakresu zwykłych czynności spółki - i tym samym zobowiązywało spółkę, czyli powódkę i powoda - czy też do kategorii spraw przekraczających zakres zwykłych czynności spółki. Przez prowadzenie spraw spółki należy rozumieć wykonywanie odpowiednich czynności i podejmowanie stosownych decyzji zapewniających byt spółki i jej normalne funkcjonowanie; chodzi więc o działania dotyczące stosunków wewnętrznych spółki. Określenie „zwykłe czynności spółki” nie zostało zdefiniowane w kodeksie cywilnym, określenie to ustawodawca pozostawił do wyjaśnienia praktyce sądów i doktrynie. Według powszechnego przekonania pojęcia te są względne. Dlatego nie jest możliwe przyjęcie jednolitego kryterium do ich rozgraniczenia, kryterium można bowiem ustalić tylko w konkretnych okolicznościach faktycznych. A zatem przy rozstrzygnięciu, czy dana czynność prawna należy, czy też nie należy do zwykłych czynności spółki cywilnej, trzeba mieć na względzie okoliczności konkretnego przypadku, a w szczególności cel i determinowany nim rodzaj działalności spółki, przynależność ocenianej czynności do tego rodzaju działalności oraz jej doniosłość z punktu widzenia rozmiaru tej działalności - por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1997r., wydany w sprawie I CKN 70/97, publ. w OSNC z 1997r., nr 11 póź.179 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 marca 2001r., I ACa 1168/00, OSA 2001 z. 5, poz.25.

W doktrynie prawa wskazuje się, że ustawowe sformułowanie „sprawy, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki” oraz doktrynalnie skonstruowany antonim „sprawy przekraczające zakres zwykłych czynności spółki” są typowymi zwrotami niedookreślonymi, które wymagają konkretyzacji w procesie stosowania prawa. Doktryna i orzecznictwo jednomyślnie przyjmują, że kwalifikacja danej czynności z punktu widzenia art. 865§2 k.c. jest możliwa wyłącznie in casu, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności konkretnego przypadku. Należy przy tym wziąć pod uwagę takie faktory, jak: z jednej strony - cel spółki, przedmiot i rozmiar jej działalności, dotychczasową praktykę zarządzania jej przedsiębiorstwem, wielkość majątku, z drugiej zaś - cel, przedmiot, charakter oraz doniosłość danej czynności, związany z nią stopień ryzyka gospodarczego etc. Generalnie, jako przekraczające zakres zwykłych czynności spółki należy zakwalifikować działania, które nie dają się pogodzić z celem spółki, przedmiotem jej działalności oraz czynności formalnie zgodne z jej przedmiotem, ale wykraczające poza jej zwykły zakres. Jako przykłady zwykłych czynności spółki wskazuje się w literaturze: sprawy związane z jej bieżącą działalnością, czynności potrzebne normalne w toku jej działalności do realizacji celu spółki, bieżące administrowanie przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym, zawarcie umowy dzierżawy, najmu, płacenie świadczeń publicznoprawnych oraz prowadzenie spraw podatkowych, zawieranie standartowych umów, odbiór towarów. Poza zakresem zwykłych czynności spółki lokuje się niewątpliwie zbycie przedsiębiorstwa spółki, w tym jego wniesienie tytułem wkładu do innej spółki, podjęcie decyzji inwestycyjnych angażujących znaczna część środków finansowych lub powodujących obciążenie kredytowe, zawarcie transakcji obliczonej na zysk, ale leżącej poza wynikającym z umowy przedmiotem działania spółki czy też wszczęcie postępowania sądowego. W opinii niektórych autorów, wskazówka interpretacyjną, pomocną przy konkretyzacji ww. pojęć może być treść nieobowiązującego już art. 95 kodeksu zobowiązań, który wśród czynności przekraczających zwykły zarząd wymieniał przykładowo: zbywanie i obciążanie majątku, zaciąganie pożyczek, zobowiązań wekslowych i zawieranie uгод - por. A. H. w: (...) Prawa Cywilnego Tom 16 Prawo cywilne - część ogólna pod redakcją Z. R., C.H. B., Instytut (...), W. 2008 str. 646-647.

Jak już wyżej wspomniano, spółka cywilna (...) s.c. została zawiązana przez powodów wyłącznie w celu współpracy z pozwanym. Powodowie w umowie z dnia 22 września 2008r. zobowiązali się do stałego pośredniczenia w celu zawierania umów na pozycjonowanie serwisów internetowych pomiędzy operatorem a jego klientami.

Zadaniem powodów było zatem podejmowanie czynności zmierzających do skojarzenia kontrahentów w zamian za miesięczne wynagrodzenie prowizyjne w wysokości uzależnionej od miesięcznej wielkości obrotów uzyskanych przez pozwanego dzięki działalności powodów w wysokości (§3 umowy z dnia 22.09.2008r.). Celem wywiązania się ze swoich obowiązków powodowie zorganizowali tzw."call center", zatrudnili pracowników i rozpoczęli działalność. Zwykłymi sprawami spółki były zatem zatrudnianie i szkolenie personelu, weryfikacja wyników pracy poszczególnych, kontakty z pozwanym i jego pracownikami, nadzór nad zawieraniem umów z klientami, nadzór nad codzienną działalnością spółki. W okresie od zawarcia umowy do dnia 21 lipca 2009r. (d. zawarcia aneksu) nie odbyło się żadne oficjalne spotkanie powodów z pozwanym, na którym miałyby zapaść ważne z punktu widzenia stron decyzje.

Stąd też podpisanie aneksu do umowy wyłącznie przez powoda W. N. uznać należy za czynność wykraczającą poza zakres zwykłych, codziennych czynności spółki. Przede wszystkim aneks ten zmieniał - i to diametralnie na niekorzyść - pozycję powodów w stosunku do pozwanego. Po pierwsze zmienił charakter zawartej umowy z umowy starannego działania na umowę rezultatu. Wprowadzał on bowiem tzw. "minima logistyczne", tj. obligował powodów do zawarcia minimalnych ilości umów na pozycjonowanie serwisu internetowego w ściśle określonych w aneksie okresach, a minima te proporcjonalnie co kilka miesięcy rosły, osiągając pułap 30 umów miesięcznie (k.54 akt). Ponadto, aneks obligował powodów do stopniowego zwiększania zatrudnienia, od 5 osób począwszy, a skończywszy na 15 osobach od stycznia 2011 r., co niewątpliwie narażało powodów na znaczne koszty związane z zatrudnianiem pracowników. Ostatecznie aneks zmieniał zasady rozwiązania umowy łączącej strony i wprowadzał instytucję obowiązkowego, automatycznego rozwiązania umowy w przypadku niespełnienia przez powodów ww. minimów logistycznych. Ponadto co najistotniejsze strony zrzekły się nim wzajemnie względem siebie wszelkich roszczeń związanych z rozwiązaniem umowy, w przypadku nieosiągnięcia przez powoda tzw. minimum logistycznych. Należy również wskazać, że wysokość minimów logistycznych co do ilości zawartych umów określona aneksem była zupełnie oderwana od ilości umów zawieranych przez powodów w okresie poprzedzającym zawarcie aneksu. W aneksie ilość umów, które miały być zawarte przez powodów została ustalona miesięcznie na 10 w okresie od września do października 2009r. do 25 w grudniu 2010r., tymczasem w lipcu i sierpniu 2009r. powodowie zawarli po jednej umowie, a w sierpniu 2009r. żadnej. Z powyższego zestawienia jednoznacznie wynika, że aneks z dnia 21 lipca 2009r. w sposób fundamentalny zmieniał zasady współpracy pomiędzy stronami w sposób wyjątkowo niekorzystny dla powodów. Należy podkreślić, że przedmiotowy aneks nie został podpisany przez powódkę, która nigdy go również nie potwierdziła. Jak Sąd wskazał na wstępie ustaleń faktycznych pozwany, co nie było okolicznością kwestionowana w toku procesu, otrzymał od powodów umowę spółki cywilnej (...) i miał świadomość o obowiązujących w tej spółce zasadach reprezentacji. Co znalazło zresztą potwierdzenie w podpisaniu przez powódkę umowy z dnia 22 września 2008r.

Należy również wskazać na okoliczność, że pozwany, a na nim zgodnie z treścią art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodzenia tego faktu nie udowodnił, że świadek A. B. (2) był pełnomocnikiem powódki A. B. (1) ej.

W spółce cywilnej (...) s.c. pośrednictwo w zamieraniu umów na pozycjonowanie serwisów internetowych należało do zwykłych spraw spółki. W rozpatrywanej sprawie chodziło jednak o podpisanie przez powoda aneksu do umowy ramowej łączącej wspólników spółki z ich jedynym kontrahentem, który radykalnie zmieniał zasady tej współpracy, w sposób jednoznacznie niekorzystny dla spółki, który w istocie spowodował zakończenie tej współpracy. W takiej sytuacji nie była to zwykła sprawa spółki lecz sytuacja nietypowa, która ze swej istoty wymagała uchwały wspólników. W konsekwencji zgodnie z art. 866 k.c. skutecznie w imieniu spółki cywilnej taką umowę mogą zawrzeć wszyscy wspólnicy lub osoba przez nich upoważniona. Na tak ważną decyzję, która ma bezpośredni wpływ na dalsze losy spółki muszą się bowiem zgodzić pozostali wspólnicy. W przeciwnym wypadku dojść może do nadużycia przepisów o prowadzeniu spraw spółki i jej reprezentacji. Mając na uwadze dokonane powyżej ustalenia uznać należy więc, że podpisanie aneksu do umowy z dnia 22 września 2008r. wyłącznie przez W. N. jako wspólnika spółki cywilnej było w świetle art. 865 § 2 k.c. i art. 866 k.c. przekraczało zakres zwykłych czynności spółki, co wobec braku podpisania tego aneksu przez powódkę A. B. (1) spowodowało zgodnie z art. 76 k.c., że zmiana umowy opisanym aneksem nie doszła do skutku. Taka umowa, która w sposób diametralny zmieniała zasady współpracy z jedynym kontrahentem powodów i to w dodatku na niekorzyść wspólników podjęta tylko przez jednego wspólnika nie należała do zwykłych spraw spółki, a wobec tego do jej skutecznego zawarcia wymagana była uchwała wspólników i to tym bardziej, że w przypadku jej rozwiązania, gdyby jego przyczyną było nieosiągnięcie przez powodów minimów logistycznych, konsekwencją tego zrzeczenie się przez powodów wszystkich roszczeń wobec pozwanego.

Stanowisko takie podzielił w uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny w Poznaniu, rozpoznając apelację od wcześniej wydanego w sprawie wyroku Sądu Okręgowego.

Z uwagi na powyższe należy stwierdzić, że skoro nie doszło do skutecznego zawarcia przez strony aneksu do łączącej je umowy o współpracy, nie doszło także do wygaśnięcia tejże umowy z uwagi na nie wypełnienie przez powodów wskazanych w aneksie minimów logistycznych.

W sprawie bezspornym było, że pozwany, uważając umowę za wygasłą odciął powodom dostęp do systemu (...), który był podstawowym narzędziem pracy pracowników powoda i był im niezbędny do dalszego wykonywania usług, do których zobowiązali się na podstawie łączącej strony umowy o współpracy.

Pozwany podnosił wprawdzie, że nigdy nie zobowiązywał się wobec powodów, że przez cały czas trwania umowy umożliwi im korzystanie z tego systemu oraz, że przyczyną odcięcia pracowników strony powodowej od (...) była niska jakość świadczonych przez nich usług, ale twierdzenia te w ocenie Sądu nie zasługują na wiarę.

Nawiązując współpracę z powodami, pozwany umożliwił im posługiwanie się systemem (...), nie wskazując przy tym, że jest to jedynie dostęp czasowy.

(...) ten był podstawowym narzędziem pracy pracowników powodów. Zamieszczali oni w nim informację o potencjalnych klientach, z którymi się kontaktowali.

W takiej sytuacji, uniemożliwienie stronie powodowej, bez uprzedzenia, korzystania z systemu, było w ocenie Sądu jednoznacznym sygnałem, że pozwany nie zamierza kontynuować współpracy z powodami i umowę uważa za zakończoną.

Gdyby jedyną przesłanką pozbawienia pracowników powoda dostępu do systemu była niska ocena ich pracy przez pozwanego, to z pewnością odcięcie dostępu do (...) poprzedzone zostałoby wezwaniem do polepszenia jakości usług z zagrożeniem, że w przypadku stwierdzenia braku efektów w określonym terminie umowa zostanie wypowiedziana.

Na brak woli kontynuowania współpracy przez pozwanego wskazuje także treść pisma pozwanego stanowiącego odpowiedź na oświadczenie powodów o odstąpieniu od umowy.

W piśmie tym pozwany wskazuje, że w jego ocenie, umowa przestała wcześniej wiązać strony gdyż wygasła ona na skutek nie wypełnienia przez powodów minimów logistycznych.

Pozbawienie powodów dostępu do systemu (...) faktycznie uniemożliwiło im wykonywanie usług objętych treścią umowy.

W systemie tym znajdowała się bowiem stworzona głównie przez powodów baza danych potencjalnych klientów z danym teleadresowymi oraz informację o ich potencjalnym zainteresowaniu usługami pozycjonowania.

Bez możliwości korzystania z niej, powodowie nie mogli efektywnie świadczyć usług pośrednictwa.

Powodowie, chcąc kontynuować współpracę, wzywali pozwanego do ponownego umożliwienia im pracy z systemem.

Z uwagi na brak reakcji pozwanego, złożyli oni oświadczenie o wypowiedzeniu umowy.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, w analizowanej sprawie zachodzi wskazana w przepisie art. 471 k.c. przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, gdyż to strona pozwana, uniemożliwiając powodom dalsze wykonywanie umowy, uważając ją za wygasłą przed upływem okresu, na który ją zawarto, nie wywiązała się należycie z ciężących na niej obowiązków umownych.

W sprawie bezspornym było, że powodowie ponieśli szkodę, gdyż przedwczesne rozwiązanie umowy doprowadziło do sytuacji, w której nie uzyskali oni należnej im prowizji od wpłat dokonanych przez pozyskanych klientów, z którymi pozwany zawarł umowy o pozycjonowanie.

Między szkodą poniesioną przez powodów, a nie wywiązaniem się z obowiązków umownych przez pozwanego istnieje przy tym adekwatny związek przyczynowy, gdyż gdyby pozwany umożliwił powodom dalsze wykonywanie obowiązków umownych nie powstałaby szkoda w ich majątku.

Powodowie uzyskaliby bowiem należne im prowizje za cały okres trwania umowy.

Spornym między stronami pozostawała przy tym wysokość należnego powodom odszkodowania

Powodowie dochodzili pozewm odszkodowania z tytułu utraconych korzyści prowizyjnych zarówno od umów podpisanych w czasie trwania między stronami umowy o współpracy, jak i umów automatycznie przedłużonych, aneksowanych, zawartych ponownie po upływie okresu wypowiedzenia oraz umów, w których nastąpiła zmiana podmiotowa po stronie klienta na skutek umowy cesji.

Odnosząc się do pierwszej części roszczenia odszkodowawczego należy stwierdzić, że strona pozwana oświadczyła, iż w przypadku ustalenia przez Sąd, że roszczenie powodów jest uzasadnione, pozwany nie kwestionuje wysokości dochodzonej z tego tytułu kwoty.

Z uwagi na powyższe Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 106.984,60 zł z tytułu odszkodowania – utraconych korzyści z prowizji należnych od wpłat klientów z umów zawartych z pozwanym w okresie obowiązywania umowy o współpracy stron.

Pozwany nie zakwestionował także wyliczeń matematycznych prowizji od wynagrodzeń zapłaconych mu przez kontrahentów pozyskanych przez powodów w okresie po rozwiązaniu łączącej strony umowy.

Podniósł jednak, że w jego ocenie, o zasadności roszczeń powodów można by mówić jedynie w przypadku, w którym nastąpiło automatyczne przedłużenie na kolejny okres umów zawartych z klientami za pośrednictwem powodów.

Należne powodom odszkodowanie z tytułu utraty korzyści z prowizji z tego rodzaju umów wynosiło 58.501,95 zł.

W ocenie Sądu powodom przysługiwało odszkodowanie w pełnej dochodzonej przez nich kwocie tj. 106.695,18 zł z tytułu utraty prowizji jaką uzyskaliby z tytułu przedłużenia umów na okres po wypowiedzeniu łączącej strony umowy o współpracy.

Analizując treść umowy z dnia 22 września 2008r. Sąd nie dopatrył się podstaw do nie przyznawania powodom prawa do odszkodowania w kwocie 46.493,11 zł z tytułu utraty prowizji od umów, które w okresie ich trwania, zostały przedłużone w drodze aneksów, za czas po dacie obowiązywania pierwotnej umowy.

Zgodnie bowiem z zapisami umowy o współpracy, powodom przysługiwało wynagrodzenie prowizyjne przez nich usługi. Jego wysokość uzależniona była od miesięcznej wielkości obrotów uzyskanych przez pozwanego w wyniku realizacji przez powodów przedmiotu umowy i wynosiła 20% łącznej kwoty wpłat dokonanych na rachunek bankowy pozwanego przez klientów, pozyskanych przez powodów, którzy zawarli z pozwanym umowy o pozycjonowanie serwisów internetowych. Zgodnie natomiast z definicją zawartą w umowie, za klienta uważano podmiot, który w wyniku pośrednictwa powodów podpisał z pozwanym umowę o pozycjonowanie serwisu internetowego.

Dokonując wykładni przytoczonych wyżej zapisów umownych Sąd uznał, że zostały spełnione przesłanki do wypłaty powodom odszkodowania za utraconą prowizję od umów aneksowanych przed upływem okresu, na który zostały zawarte, gdyż w przypadku trwania umowy stron, powodowie mogliby domagać się zapłaty od pozwanego prowizji za okres na który zawarto aneks jeszcze przed upływem okresu obowiązywania pierwotnej umowy.

Zdaniem Sądu powodowie mogli też domagać się od pozwanego zapłaty odszkodowania za utratę prowizji z tytułu nowych umów zawartych po upływie okresu wypowiedzenia z klientami pozyskanymi przez powodów.

Strony wskazały bowiem, że powodom należna jest prowizja od wynagrodzenia zapłaconego pozwanemu przez klientów, którzy zawarli umowy o pozycjonowanie serwisów internetowych w wyniku pośrednictwa powodów. Nie wskazały przy tym co rozumieją pod pojęciem zawarcia umowy w wyniku działań strony powodowej.

Z uwagi na powyższe, zdaniem Sądu, powodom należna była prowizja od wynagrodzenia otrzymanego przez pozwanego z wszelkich umów zawartych przez niego, w okresie trwania łączącej strony umowy o współpracy, z pozyskanymi przez powodów klientami (32.743,22 zł).

Do nawiązania przez pozwanego stosunków zobowiązaniowych z tymi klientami doszło bowiem w wyniku działań powodów, którzy znaleźli danego klienta i zachęcili go do nawiązania współpracy z pozwanym. Gdyby powodowie działań tych nie podjęli, pozwany nie mógłby podpisać z tymi klientami nie tylko pierwszej umowy o pozycjonowanie stron internetowych ale także dalszych umów, zawieranych w późniejszych okresach z tym klientem.

W ocenie Sądu, powodom nie przysługiwało odszkodowanie z tytułu utraty prowizji od umów zawartych pierwotnie z pozyskanymi przez powodów klientami, które to umowy były następnie kontynuowane z podmiotami, przejmującymi wynikające z nich prawa i obowiązki w drodze cesji wierzytelności.

Po dokonaniu przelewu wierzytelności, umowa była bowiem w takich przypadkach kontynuowana z podmiotami, które nie zostały pozyskane przez powodów. Powodom nie mogła więc przysługiwać prowizja od poczynionych przez te podmioty wpłat na poczet strony pozwanej.

Na marginesie należy zaznaczyć, że nawet gdyby uznać, że powodom nie przysługuje odszkodowanie za utratę prowizji od umów ponownie zawartych z klientami, po wypowiedzeniu wcześniejszych stosunków zobowiązaniowych to trzeba zauważyć, że wysokość otrzymywanego przez pozwanego od klientów wynagrodzenia, równa była iloczynowi przewidzianej w umowie maksymalnej kwoty wynagrodzenia i procentowej skuteczności pozycjonowania.

Powodowie założyli w pozwie, że współczynnik ten wynosił 43% i przy jego uwzględnieniu wyliczyli należne im odszkodowanie.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika, że współczynnik ten był sporo wyższy i wynosił ok. 80%.

Przy jego uwzględnieniu, należne powodom odszkodowanie, znacznie przekraczałoby kwotę dochodzoną z tego tytułu pozwem.

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 471 k.c, orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Dla rozstrzygnięcia sprawy bez znaczenia pozostawały zastrzeżenia pozwanego do jakości usług świadczonych przez pracowników powodów.

Wprawdzie powodowie zobowiązali się wykonać umowę z najwyższą staranności, ale od zachowania tych standardów nie było uzależnione przysługujące im wynagrodzenie naliczane od wpłat dokonywanych przez klientów pozyskanych przez stronę powodową.

W przypadku stwierdzenia przez pozwanego, że powodowie nie wywiązują się z w/w obowiązków umownych, a ich staranność przy wykonywaniu umowy jest niezadowalająca, pozwany był uprawniony do rozwiązania umowy w oparciu o §6 ust. 2, czego jednak nie zrobił.

W ocenie Sądu na tok sprawy nie miało wpływu zbycie przedsiębiorstwa powoda na rzecz innego podmiotu, gdyż zgodnie z art. 55⁴ k.c. czynność ta nie doprowadziła do wyłączenia odpowiedzialności powoda, a jedynie spowodowała, że nabywca przedsiębiorstwa ponosi z nim odpowiedzialność solidarną za zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

Powodowie nie złożyli przy tym wniosku o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego także nabywcy przedsiębiorstwa powoda (art. 194§1 k.p.c.).

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481§1 i 2 k.c, zasądzając je od dnia wniesienia pozwu, w którym to dniu roszczenie nim dochodzone było wymagalne. Powodowie wezwali bowiem pozwanego przed procesem do zapłaty odszkodowania w określonym w piśmie z dnia 25 stycznia 2010r. terminie (art. 455 k.c.)

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. obciążając nimi pozwanego, jako przegrywającego proces w całości.

Na koszty te składały się: opłata od pozwu – 10.684 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego zgodnie z z § 6 pkt 7 w zw. z §12 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za pierwszą instancję – 7200 zł, druga instancję – 5400 zł i występowanie w sprawie ponownie w pierwszej instancji po uchyleniu wyroku wstępnego przez Sąd Apelacyjny – 7200 zł – łącznie 30.484 zł.

SSO Jarosław Marczewski